

Adopcja jako proces, doświadczenie i instytucja

Adopcja jako proces, doświadczenie i instytucja. Perspektywa antropologiczna

Badając adopcje jako zjawisko społeczno-kulturowe, możemy poddać antropologicznej refleksji współczesne koncepcje dzieciństwa, rodziny, opieki oraz roli państwa w tworzeniu normatywnych struktur pokrewieństwa.

W centrum badań sytuuje dziecko i jego rodzinę. Jednym z głównych celów tego projektu jest wzmocnienie pozycji dzieci i umożliwienie im zabrania głosu w sprawach ich dotyczących, także w odniesieniu do adopcji.

Przydatne informacje

Nazwa Programu: OPUS 14

Źródło Finansowania: Narodowe Centrum Nauki

Nr wewnętrzny UW: Gr 5795

Nr umowy: 2017/27/B/H3/00645

Kierownik grantu: dr Ewa Maciejewska-Mroczyk

Wysokość dofinansowania: 1522970,00 PLN

Termin rozpoczęcia: 02-07-2018

Termin zakończenia: 01-07-2021

1. Celem projektu jest:

- analiza, z perspektywy antropologicznej, zjawiska adopcji we współczesnej Polsce, z uwzględnieniem jego złożonego i zróżnicowanego charakteru;
- przyczynienie się do rozwoju antropologii rodziny i pokrewieństwa w Polsce dzięki badaniu tematu dotąd pomijanego – adopcji;
- dalszy rozwój studiów nad dzieciństwem w Polsce, w szczególności w zakresie metodologii i etyki badań;
- przyczynienie się do uwzględnienia głosu w dzieci w debacie na temat adopcji w Polsce;
- rozwój współpracy z zagranicznymi badaczami zajmującymi się adopcją, w celu wymiany doświadczeń i poznania dobrych praktyk w zakresie badań nad adopcją;

Badając adopcje jako zjawisko społeczno-kulturowe, możemy poddać antropologicznej refleksji współczesne koncepcje dzieciństwa, rodziny, opieki oraz roli państwa w tworzeniu normatywnych struktur pokrewieństwa. Zamierzam przeanalizować to, jakie wartości i idee konstruują społeczny fenomen adopcji w Polsce i jak są odzwierciedlane w doświadczeniach osób, których ona dotyczy.

W centrum badań sytuuje dziecko i jego rodzinę. Zgodnie z rozpoznaniem i celami współczesnej antropologii, w których istotne jest usłyszenie głosu w podmiotów słabo lub wcale niereprezentowanych, chciałabym umożliwić zabranie głosu dzieciom w sprawach ich dotyczących. W centrum zainteresowania sytuuje dziecko, nie tylko jako podmiot/obiekt działań różnych aktorów, lecz także jako ważnego, twórczo działającego aktora.

Choć zjawisko wychowywania biologicznych dzieci przez osoby niespokrewnione występuje w różnych momentach historycznych i w wielu miejscach (Conn 2013), adopcja w takim kształcie jak dziś jest stosunkowo nowym fenomenem społecznym. Zaczęła kształtować się za sprawą takich procesów jak indywidualizacja, rozwój współczesnych form rodzinności (prymat rodziny nuklearnej), rozwój praw czło-wieka (w tym praw dziecka). Projekt ma na celu uzupełnienie tej luki.

Na skróty

- [Dziury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

2. Metodyka badań?

Projekt będzie prowadzony metodą etnografii wielostanowiskowej (Marcus 1995), tak aby przyjrzeć się polskim praktykom wokół adopcji w różnych przestrzeniach, publicznych i prywatnych. Zespół będzie stosował różnorodne metody badawcze. Przede wszystkim metody etnograficzne: wywiad etnograficzny i obserwacje uczestniczące (Angrosino 2007, Hammersley, Atkinson 2000), obejmujące kilka kategorii podmiotów i kilka rodzajów przestrzeni związanych z adopcją: osrodki adopcyjne, inne instytucje zajmujące się adopcją: sądy, centra pomocy rodzinie; rodziny zastępcze; rodziny adopcyjne: rodziców, adopcyjne i biologiczne dzieci w wieku 4–18 lat, członków dalszej rodziny. Aby lepiej przyjrzeć się dynamicznemu i relacyjnemu charakterowi rodzin (Schermerhorn and Cummings 2008), to nich zostanie podjęta najbardziej intensywna praca, z użyciem takich metod jak uczestnictwo w społeczności czy obserwacja rodzinna (Bernard 2013).

W badaniach z dziećmi zespół zastosuje metody partycypacyjne, z użyciem materiałów stymulujących działania twórcze, pozwalające na komunikację środkami innymi niż tylko werbalne (Clark 2011). Badania z udziałem dzieci wymagają szczególnej refleksyjności i uważności ze względu na zależność i wymagające ochrony pozycji uczestników, a także ich kompetencje dotyczące zrozumienia tematu, celu i konsekwencji badania. Metody muszą być dostosowane do dziecięcych sposobów ekspresji, tak by uczestnicy mogli wyrazić zdanie w sprawach ich dotyczących i być wysłuchanymi. Szczególną uwagę będziemy przywiązywać do etycznego prowadzenia badań. Przeprowadzimy również analizę dyskursu, podążając za tropami i wątkami, które konstruują koncepcje adopcji i rodziny adopcyjnej w różnych kontekstach (Rapley 2010). Zostanie również przygotowana ankieta dla rodziców adopcyjnych i osób przygotowujących się do tej roli, dotycząca ich doświadczeń i oczekiwań.

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki

Projekt ma na celu uzupełnienie luki w badaniach antropologiczno-kulturowych w zakresie studiów nad adopcją. Przyczyni się do rozwoju antropologii, w szczególności antropologii pokrewieństwa i rodziny, i do lepszego zrozumienia społecznie istotnych zjawisk, a także do zwiększenia świadomości na temat adopcji u różnych zainteresowanych stron: badaczy społecznych, praktyków opieki społecznej, członków rodzin adopcyjnych i opinii publicznej. Będzie również służył wzbudzeniu polskiej perspektywy do międzynarodowych badań nad adopcją.

Source URL: <https://www.etnologia.uw.edu.pl/instytut/badania/granty/adopcja-jako-proces-doswiadczenie-i-instytucja>